Prenuptial Agreements

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Another shiur on the topic https://www.yutorah.org/lectures/lecture.cfm/913304/

The Problem

1. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Geirushin 1:1-2

אין האשה מתגרשת אלא בכתב שיגיע לה וכתב זה הוא הנקרא 'גט', ועשרה דברים הן עיקר הגירושין מן התורה ואלו הן: שלא יגרש האיש אלא ברצונו, ושיגרש בכתב ולא בדבר אחר...

ומנין שעשרה דברים אלו מן התורה? שנ' +דברים כ"ד+ "והיה אם לא תמצא חן בעיניו וגו' וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו," אם לא תמצא חן בעיניו, מלמד שאינו מגרש אלא ברצונו, ואם נתגרשה שלא ברצונו אינה מגורשת, אבל האשה מתגרשת ברצונה ושלא ברצונה...

2. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Geirushin 2:20

מי שהדין נותן שכופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש, בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו עד שיאמר רוצה אני ויכתוב הגט והוא גט כשר...

3. Shach, Gevurat Anashim 29

העולה מכל זה שכתבתי דאפילו במונע ממנה כל ענייני אישות אין לכוף בשוטים אלא בבאה מחמת טענה, מיהו בבאה מחמת טענה יש לכוף אפילו בתשמיש לחוד וכמוכח בגמ' ס"פ הבא על יבמתו וכמו שכתבתי כל הפוסקים וכמ"ש למעלה. וא"כ גם בטענת גבורת אנשים בבאה מחמת טענה כופין אותו בשוטים להוציא, אבל באינה באה מחמת טענה אין כופין.

4. Rabbeinu Peretz, Hagahot to Smak 184

ואם נשבע האיש ליתן הגט צריך שיתירו לו קודם שיתן שלא יהיה דומה לאונס. אך ערבות יתן אם ירצה שאין זה דומה לאונס.

5. Rashba, Shu"t Rashba 4:40

ראובן בעל לאה וקרובי לאה היו בהסכמה שיגרש ראובן זה את לאה אשתו. ונאותו זה לזה בקנס אלף דינרים ושיגרש זה לזמן ידוע. ואחר כך נתחרט ראובן ומיאן בדבר. והללו מתרין בו מצד הקנס עד שזה הולך אצל הגזבר ומחלה פניו שיתפשר עמו. ולא רצה בתחבולות שעשו קרובי האשה. אדרבא אימו שאם יעבור אפי' שעה אחת מן הזמן יניחהו במשמר עד שיפרע. ומחמת יראה זו הוא מגרש אלא שלא היה בקי למסור מודעא. אם נדון גט זה כדין גט מעושה אם לאו...

6. Rabbi Maimon Nuar, cited in Beit Yosef Even haEzer 134

כתב ה"ר מיימון נואר שנשאל על ראובן שקנס עצמו במאה זהובים לאדון העיר אם יחזיר את אשתו ולא יגרשנה ואחר כך גירשה בביטול כל מודעי...

The RCA Prenuptial Agreement

7. Key clauses, as found in the text at theprenup.org

Arbitration: Should a dispute arise between the parties, so that they do not live together as husband and wife, they agree to submit to binding arbitration before the Beth Din of America (currently located at 305 Seventh Avenue, Suite 1201, New York, New York 10001; www.bethdin.org), which shall have exclusive jurisdiction to decide all issues relating to a *get* (Jewish divorce), the *ketubah* and *tena'im* (Jewish premarital agreements) entered into by the Husband-to-Be and the Wife-to-Be, any issues and obligations arising from or in connection with this Agreement (including under paragraphs II, III and VI hereof) and any disputes relating to the enforceability, formation, conscionability, and validity of this Agreement (including any claims that all or any part of this Agreement is void or voidable) and the arbitrability of any disputes arising hereunder.

Support Obligation. Husband-to-Be acknowledges that he recites and accepts the following: *I obligate myself to support my Wife-to-Be according to the requirements of Jewish law governing Jewish husbands. Furthermore, I hereby now* (me'achshav) *obligate myself, in a manner that I cannot exempt myself with any claim of* asmachta *(unenforceable conditional obligation) or any other claim, to support my Wife-to-Be from the date that our domestic residence together shall cease for whatever reasons at the rate of $150 per day (calculated as of the date of our marriage, adjusted annually by the Consumer Price Index… in lieu of my Jewish law obligation of support, as hereinabove cited and circumscribed, so long as the two of us remain married according to Jewish law, even if she has another source of income or earnings. Furthermore, I waive my* halakhic *rights to my wife's earnings for the period that she is entitled to*

the above-stipulated sum, and I recite that I shall be deemed to have repeated this waiver at the time of our wedding. I acknowledge that I have now (me'achshav) *effected the above obligation by means of a* kinyan *(formal Jewish transaction) in an esteemed* (chashuv) *Beth Din as prescribed by Jewish law.*
However, this support obligation shall terminate if, despite Husband-to-Be's compliance with the terms of this agreement and the decision or recommendation of the Beth Din of America, Wife-to-Be refuses to appear upon due notice… Furthermore, Wife-to-Be waives her right to collect any portion of this support obligation attributable to the period preceding the date of her reasonable attempt to provide written notification to Husband-to-Be that she intends to collect the above sum. Said written notification must include Wife-to-Be's notarized signature. This support obligation under Jewish law is independent of any civil or state law obligation for spousal support, or any civil or state law imposed order for spousal support, and shall be determined only by the Beth Din of America.

8. Rabbi Moshe Feinstein, Igrot Moshe Even haEzer 4:107 (1980)

בדבר שאלת כת"ה אם נכון להוסיף בשטר התנאים לשון כזה: אם אחרי הנשואין יבואו לידי פירוד, ח"ו, אז הבעל לא יעכב מליתן גט פטורין והאשה לא תסרב לקבלו, כאשר כך יצוה הב"ד פלוני ע"כ. ועל ידי הוספה זו יכריחו הערכאות שיצייתו שני הצדדים להב"ד.
הוספת דבר זה מותר והגט לא יהיה גט מעושה. גם יש תועלת להצילה מכבלי העיגון. אבל טוב שיראה את החתן והכלה ויכירם היטב אם יש לחוש מצד טבעם שתנאי כזה יגרום למחלוקת ומריבות ביניהם ח"ו.

9. Shulchan Aruch Even haEzer 134:4

אם נשבע הבעל ליתן גט, צריך שיתירו לו קודם, שלא יהא דומה לאונס; אך ערבות יתן, אם ירצה, שאין זה דומה לאונס.
הגה: והוא הדין אם קבל קנין לגרש (פסקי מהרא"י סימן קע"ג). אבל אם קבל עליו קנסות אם לא יגרש, לא מקרי אונס, מאחר דתלה גיטו בדבר אחר, ויוכל ליתן הקנסות ולא לגרש (ב"י בשם תשובה וכן הוא במהרי"ק שם בפסקים). ויש מחמירין אפילו בכהאי גוונא (שם בתשובת הרשב"א), וטוב לחוש לכתחלה ולפטרו מן הקנס. אבל אם כבר גירש מפני זה, ואפילו גירש מכח שבועה שעשה מעצמו לגרש, הגט כשר, הואיל ומתחלה לא אנסוהו על כך (תשובת הריטב"א)...

10. Chazon Ish, Nashim 99:3

ומאי דנסתייע [דהוי קנס במילתיה] משאר כסות לאו ראי' דהתם בכפוהו בשוטי, אבל אם הוא אנוס מפני שרצונו ליפטר משאר כסות ועונה ודאי לאו אונס הוא וה"נ ברוצה להפטר מן הקנס...

11. Shulchan Aruch Even haEzer 80:1

דחקה עצמה ועשתה יותר מהראוי לה, המותר לבעל

12. Chelkat Mechokeik to Even haEzer 80:2

וע' בטור הביא דעות בזה מחלוקת ר"ת ורב האי והרא"ש לא הכריע ותוכל האשה לו' קים לי כמ"ד לעצמה. וכתב הרב בב"ח שכן נוהגים במדינות אלו שלא להוצי' מיד האשה שום העדפה שעל ידי הדחק:

13. Shulchan Aruch Even haEzer 69:6

התנה הבעל שלא יתחייב באחד מהדברים שהוא חייב בהם, או שהתנית האשה שלא יזכה הבעל באחד מהדברים שהוא זוכה בהם, התנאי קיים, חוץ מג' דברים שאין התנאי מועיל בהם, ואלו הם: עונתה, ועיקר כתובתה, וירושתה.

14. Talmud, Bava Metzia 12b

"מציאת אשתו" - גירשה פשיטא! הכא במאי עסקינן? במגורשת ואינה מגורשת, דאמר רבי זירא אמר שמואל כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה. טעמא מאי אמור רבנן מציאת אשה לבעלה? כי היכי דלא תיהוי לה איבה - הכא אית לה איבה ואיבה.

15. Rabbi Betzalel Zolty, **בענין תקנת עגונות**, HaPardes 57:7 (1983)

וביאור דבריו [של השטמ"ק], דהא דמגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה, זה לא מפני שבספק הוא עומד בחזקת חיוב והוא חייב במזונותיה מתורת נשואה, אלא שהוא חיוב חדש של מזונות משום שהיא אגידא ביה.

16. Talmud, Ketuvot 97b, with Rashi

לאתויי מגורשת ואינה מגורשת, כדרבי זירא דאמר ר' זירא כל מקום שאמרו מגורשת ואינה מגורשת בעל חייב במזונותי'.
רש"י: מגורשת ואינה מגורשת - ומן האירוסין...

17. Shitah Mekubetzet, Ketuvot 97b, citing Rosh

ויש מקשים היכי מצי לפרש "מן הארוסין", הא אפילו כשאינה גרושה ארוסה לית לה מזוני! ונראה לי דלא קשה, דכיון דהויא מגורשת ואינה מגורשת ואגידא ביה ולא מציא לאנסובי לעלמא, חייב במזונותיה, ואין חילוק בין מן הארוסין בין מן הנשואין, והוי כמו הגיע זמן ולא נשאו.

18. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Mechirah 11:18

כשהיו חכמי ספרד רוצים להקנות באסמכתא כך היו עושין: קונין מזה שהוא חייב לחבירו מאה דינרין, ואחר שחייב עצמו קונין מבעל חובו שכל זמן שיהיה כך או שיעשה כך הרי החוב זה מחול לו **מעכשיו**, ואם לא יהיה או לא יעשה הריני תובעו בממון שחייב עצמו בו, ועל דרך זו היינו עושין בכל התנאין שבין אדם לאשתו בשדוכין ובכל הדברים הדומין להם.

19. Shulchan Aruch Choshen Mishpat 207:14-15

יד: כל האומר: "קנה **מעכשיו**," אין כאן אסמכתא כלל, וקנה, שאילו לא גמר להקנות לא הקנהו מעכשיו? כיצד, אם באתי מכאן ועד יום פלוני קנה בית זה מעכשיו, וקנו מידו על כך, הרי זה קנה אם בא בתוך הזמן, וכן כל כיוצא בזה.

הגה: וי"א ד'מעכשיו' לחוד לא מהני לסלק אסמכתא, אלא בעינן ג"כ שיקנו ממנו **בבית דין חשוב** ומעכשיו (תוס' והרא"ש ומרדכי פרק איזהו נשך)...

טו: אסמכתא שקנו עליה בבית דין חשוב, הרי זה קנה, (וכל שלשה דבקיאי בדיני אסמכתא מקרי 'בית דין חשוב' לענין זה) (טור בשם הרא"ש והרא"ש כלל ע"ב סי' ה'). וי"א דבעינן בית דין חשוב שבעיר או המומחה לרבים (מרדכי פרק א"נ והמגיד פי"א דמכירה). ואם צוה לכתוב בשטר שקנו ממנו בבית דין חשוב, אף על גב דלא קנו, מהני, דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי. ואפילו לא אמר בפירוש, אלא צוה לכתוב שטר חוב, מהני כאילו פירש בהדיא (הגהות מיימוני פי"א דמכירה ותשובת מיי' דקנין סימן ד'), ועיין לעיל סימן ס"א סעיף ה'; והוא שיתפיס זכיותיו בבית דין, והוא שלא יהיה אנוס...

20. Shulchan Aruch Even haEzer 134:4-5

ד: אם נשבע הבעל ליתן גט, צריך שיתירו לו קודם, שלא יהא דומה לאונס; אך ערבות יתן, אם ירצה, שאין זה דומה לאונס.

הגה: והוא הדין אם קבל קנין לגרש (פסקי מהרא"י סימן קע"ג). אבל **אם קבל עליו קנסות אם לא יגרש, לא מקרי אונס**, מאחר ד**תלה גיטו בדבר אחר**, ויוכל ליתן הקנסות ולא לגרש (ב"י בשם תשובה וכן הוא במהרי"ק שם בפסקים). **ויש מחמירין** אפילו בכהאי גוונא (שם בתשובת הרשב"א), וטוב לחוש לכתחלה ולפטרו מן הקנס. אבל אם כבר גירש מפני זה, ואפילו גירש מכח שבועה שעשה מעצמו לגרש, הגט כשר, הואיל ומתחלה לא אנסוהו על כך (תשובת הריטב"א)...

ה: הא דאינו גט כשהוא אנוס, ה"מ כשמסר מודעא. אבל אם לא מסר מודעא, אם אנסוהו שלא כדין, פסול. וכדין, כגון שהוא חייב להוציא ואינו רוצה, ואנסוהו ב"ד עד שהוציא, הוי גט. ומצוה על כל ב"ד שבכל מקום ובכל זמן לכופו לגרש לבטל המודעא.

21. Gittin 46a

ואמר רבי יוסי ברבי יהודה מעשה נמי בצידן באחד שאמר לאשתו קונם אם איני מגרשיך וגירשה והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם.

22. Rabbi Maimon Nuer, cited in Beit Yosef Even haEzer 134

כתב ה"ר מיימון נואר... בנדון זה שהוא חייב עצמו במה שהוא רוצה לעשות אין זו כפייה, שכל זמן שהוא מגרש ברצונו מגרש... והקנס שעשה ברצונו עשאו לחזק עצמו לגרש ולא הוה ליה אונס... ומה שכתבו רבותינו הצרפתים (סדר הגט לרבינו פרץ בהגהת סמ"ק סי' קפד עמ' קנ והו"ד בסדר הגט בטור סוס"י קנד) שאם נשבע ליתן גט צריך שיתירו לו קודם שלא יהיה דומה לאונס, סבירא להו דמתניתין דקונם כיון שתלה נדרו בדבר אחר שאמר "כל פירות העולם וכו'" אין בזה אונס כלל כשגירש, אבל בנשבע לגרש דומה לאנוס, שתלה הגט בשבועתו...

23. Rashba 4:40, cited in Beit Yosef Even haEzer 134

בתשובות הרשב"א (ח"ד סי' מ) שאלת: ראובן בעל לאה וקרובי לאה היו בהסכמה שיגרש ראובן את לאה אשתו, ונאותו זה לזה בקנס אלף דינר ושיגרש לזמן קבוע, ואחר נתחרט ראובן ומיאן בדבר... תשובה נראה לי שגט זה מעושה ופסול כל שיודעין באונסו...

24. Mishkenot Yaakov, cited in Pitchei Teshuvah Even haEzer 134:10

עיין בתשו' משכנות יעקב סימן ל"ח אודות הגט אשר אחר הנתינה עמד הבעל וערער כמה ערעורים, וא' מערעורים הוא שהי' אנוס ע"פ הקאמפראמיס אשר מבואר בו... והאריך מאד דיש להחמיר בזה מכמה טעמים, חדא דמה שהבין הרמ"א ז"ל דיש מחלוקת בין הרשב"א והרשב"ץ ומתוך כך פסק דבדיעבד יש להקל הנה לפי המבואר בס' מכתב מאלי' בדיני הביטול סימן כ' ובמהרח"ש בדיני מודע' ואונס אין כאן מחלוקת כלל והעיקר תלוי באם שאנחנו יודעים ומכירים שאין מגרש אלא מצד הקנס ומגלה דעתו בכך הוי גט מעושה, **ולא התירו הרשב"ץ והר"ר מיימון רק בנדון דידהו שקבל מתחלה הקנס מצד עצמו ורצונו הפשוט ולא זז מדעתו מתחלה ועד סוף** דאז אין לתלות שעשה זה מחמת אונס... ועוד דגם לדעת הרמ"א ז"ל ששם מחלוקת בין שני הדיעות, מבואר עכ"פ דהיינו דוקא שקיבל הקנס עליו מדעת עצמו ורצונו מבלי ששמו אחרים עליו הקנס ואף בזה אינו מבואר מדבריו שיתיר ג"כ כשיתחרט אח"כ, אבל כל שמתחלתו לא ברצונו הי' רק אחרים שמו הקנס עליו קרוב הדבר דלכ"ע חיישינן לי' לגט מעושה...

25. Tzitz Eliezer 4:21:9

כדי להניח את הדעת נוסיף ונאמר שאופן נוהג כפייתנו אנו אינה כאופן הכפיה המדוברת בפוסקים, כי **אופן הכפייה המדוברת בפוסקים הוא כפייה ממש בשוטים** ע"י ישראל או ע"י עכו"ם. אבל אופן כפייתנו הרי היא על ידי פסיקת מזונות, שאם אין הבעל נענה לפסק בית הדין לגרש פוסק ביה"ד מזונות לאשתו מבלי לחייב אותה לשבת תחת בעלה. וא"כ אין זה נקרא ממש כפיה לגט, אלא **כפיה דרך ברירה: או לגרש, או לשלם מזונות לאשה**, ובאופן כזה אנו יוצאים מידי החשש של עשיית גט מעושה. כי כן אנו מוצאים בבית מאיר

26. Rabbi Gedaliah Axelrod (former Av Beit Din, Haifa), Kedushat HaNisuin (Adar *5777*)

ורציתי להוסיף סברא שלא כתב כת"ר בנדוננו, דלכאורה יש לדון שכאשר אדם מקדש אשה באופן שבכל עת שרוצה יכולה לנתק את קשר הנישואין שביניהם, השאלה היא האם יש כאן גדר קידושין...

27. Rabbi Chaim Dovid HaLevi, Shut Mayim Chaim 1:63

ואתיחס תחלה אל דברי כב' בסוף מכתבו, משום שאכן שמעתי גם אחרים טוענים נגד הסכמי יחסי ממון בין בני זוג, שזה נראה כאילו בונים ביתם תוך מחשבת גירושין ומיתה. ותמה הנני על טענות אלה, והלא כל הלכות כתובות שבאבן - העזר הבנויות על יסודות דברי רבותינו חכמי התלמוד, וגדולי רבני הדורות ראשונים ואחרונים, אין הם אלא הסדר יחסי ממון שבין בני הזוג מכח הדין, ומה ההבדל בין הסדר מכח הדין לבין הסדר הסכמי.

כי ברור ביותר, שעם כל החשיבות שיש לחיים המשותפים, כבנין עדי עד בנישואין, אם עניני הממון לא יוסדרו היטב, תשרור חשדנות בין בני הזוג העלולה לערער את חיי הנישואין, כי זה טבעו של עולם, שכל אדם, לרבות בן ובת - זוג, דואג בראש וראשונה לרכושו, ולכן, לא השאירו רבותינו שום חלל ריק בהסדר זכויות הבעל והאשה, וכן בהסדר יחסי הממון המשותף לשניהם, והממון השייך לכל אחד מהם, הכל הוסדר בהלכה לתועלת יציבות חיי הנישואין, למנוע חיכוכים וחשדנות בין בני הזוג, ולהשרות השלום בחייהם.